

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 24 Μαΐου 2022
(OR. en)

8720/22

Διοργανικός φάκελος:
2021/0415 (CNS)

ENFOPOL 231
SCHENGEN 46
IXIM 107
COSI 117
CT 76
CRIMORG 62
ENFOCUSTOM 76
JAI 582
COMIX 223

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Θέμα: ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με την επιχειρησιακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου

ΣΥΣΤΑΣΗ (ΕΕ) 2022/... ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της ...

σχετικά με την επιχειρησιακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 87 παράγραφος 3 και το άρθρο 89, σε συνδυασμό με το άρθρο 292,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η διασυνοριακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου είναι απαραίτητη για την αντιμετώπιση απειλών κατά της ασφάλειας, καθώς και για τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας του χώρου Σένγκεν. Είναι απολύτως απαραίτητο τα πρόσωπα να εμποδίζονται από το να μπορούν να διαφεύγουν από τις αρχές επιβολής του νόμου απλά με τη μετακίνηση από ένα κράτος μέλος σε άλλο. Η ενισχυμένη διασυνοριακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου μεταξύ όλων των αρχών επιβολής του νόμου των κρατών μελών θα συμβάλει στη βελτίωση της πρόληψης, της ανίχνευσης και της διερεύνησης ποινικών αδικημάτων στην Ένωση. Η εν λόγω ενισχυμένη συνεργασία καλύπτει διασυνοριακές δράσεις μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών μελών, όπως διασυνοριακές καταδιώξεις και διασυνοριακές παρακολούθησεις, καθώς επίσης και διακρατικές δράσεις, όπως οι κοινές επιχειρήσεις, οι οποίες προϋποθέτουν την αποστολή οργάνων επιβολής του νόμου σε άλλα κράτη μέλη.
- (2) Η διασυνοριακή καταδίωξη και η διασυνοριακή παρακολούθηση αποτελούν απαραίτητα μέσα επιχειρησιακής συνεργασίας στον τομέα της επιβολής του νόμου χωρίς τα οποία τα άτομα μπορούν να διαφύγουν από τις αρχές επιβολής του νόμου διασχίζοντας τα σύνορα, προκειμένου να εκμεταλλευτούν την αλλαγή δικαιοδοσίας και την απουσία συνέχειας της δράσης στον τομέα επιβολής του νόμου. Θα πρέπει να συσταθεί στα κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν τους υφιστάμενους περιορισμούς που ορισμένα κράτη μέλη έχουν θέσει, καθώς δημιουργούν εμπόδια που εμποδίζουν τη διεξαγωγή των εν λόγω επιχειρήσεων στο έδαφός τους. Είναι επίσης αναγκαίο, παράλληλα με τον σεβασμό των αρμοδιοτήτων των δικαστικών αρχών κάθε κράτους μέλους, να προσαρμοστούν ορισμένοι κανόνες εμπλοκής σε διασυνοριακές επιχειρήσεις επιβολής του νόμου για την εποπτεία και την κράτηση προσώπων υπό διασυνοριακή παρακολούθηση, στις διασυνοριακές καταδιώξεις και κατά τη διάρκεια κοινών επιχειρήσεων.

- (3) Η δημιουργία μόνιμων κοινών περιπολιών και άλλων ικανοτήτων κοινών επιχειρήσεων είναι απαραίτητη για την ανταπόκριση στις εγκληματικές δραστηριότητες και στις προκλήσεις για την επιχειρησιακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου που συνεπάγεται η μόνιμη και αυξανόμενη κινητικότητα των προσώπων, των αγαθών και των υπηρεσιών εντός της Ένωσης. Οι υφιστάμενες δομές, όπως τα κέντρα αστυνομικής και τελωνειακής συνεργασίας, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην καταπολέμηση της διασυνοριακής εγκληματικότητας χάρη στις ανταλλαγές πληροφοριών που πραγματοποιούν. Όπου ενδείκνυται, τα κέντρα αστυνομικής και τελωνειακής συνεργασίας θα πρέπει να είναι σε θέση να υποστηρίζουν κοινές περιπολίες και άλλες κοινές επιχειρήσεις βάσει κοινής ανάλυσης κινδύνου και εκτίμησης αναγκών, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές απαιτήσεις, με σκοπό την πρόληψη και τον εντοπισμό διασυνοριακών εγκλημάτων που διαπράττονται στις περιοχές εσωτερικών συνόρων της ΕΕ και την υποστήριξη της διερεύνησης των εν λόγω εγκλημάτων.
- (4) Προκειμένου τα κράτη μέλη, το Συμβούλιο και η Επιτροπή να αποκτήσουν ακριβή ποσοτική εικόνα της πορείας όσον αφορά την υλοποίηση των δραστηριοτήτων διασυνοριακής συνεργασίας στον τομέα της επιβολής του νόμου στην Ένωση, θα πρέπει να συσταθεί στα κράτη μέλη, σε ετήσια βάση, να συλλέγουν δεδομένα και να καταρτίζουν στατιστικές σχετικά με την επιχειρησιακή τους συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου και να υποβάλλουν τις εν λόγω στατιστικές. Οι εν λόγω στατιστικές θα μπορούσαν να παρέχουν λεπτομερή και ενδεδειγμένη γνώση και κατανόηση για τις ανάγκες των κρατών μελών και τυχόν ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν σε επίπεδο Ένωσης.

- (5) Τα εγκληματικά δίκτυα εκμεταλλεύονται την απουσία ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα της Ένωσης για να υλοποιήσουν τις εγκληματικές τους δραστηριότητες. Οι κοινές περιπολίες και άλλες κοινές επιχειρήσεις συνιστούν πολύτιμα μέσα για την καταπολέμηση του διασυνοριακού εγκλήματος κάθε είδους.
- (6) Όπου ενδείκνυται και θεωρείται σκόπιμο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να εφαρμόζουν τις συστάσεις σχετικά με τη διασυνοριακή επιχειρησιακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πολυκλαδικής Πλατφόρμας κατά των Εγκληματικών Απειλών (EMPACT) για την αντιμετώπιση διαπιστωμένων απειλών από το σοβαρό και οργανωμένο διεθνές έγκλημα στις οποίες έχει δοθεί προτεραιότητα. Για παράδειγμα, οι στοχευμένες κοινές περιπολίες αποτελούν ευέλικτο μέσο το οποίο βασίζεται στην αστυνόμευση βάσει εμπιστευτικών πληροφοριών για την οποία οι αρμόδιες αρχές επιβολής του νόμου μπορούν να αναλάβουν πρωτοβουλία. Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν επίσης να χρησιμοποιήσουν τις στοχευμένες κοινές περιπολίες ως επιχειρησιακές δράσεις στα επιχειρησιακά σχέδια δράσης (ΕΣΔ) της EMPACT για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων εγκληματικών τομέων προτεραιότητας.

(7) Η περιορισμένη διαθεσιμότητα των οργάνων επιβολής του νόμου που μπορούν να αποστείλουν τα κράτη μέλη στο εξωτερικό και η έλλειψη συντονισμένης αποστολής βάσει προηγούμενης κοινής ανάλυσης μπορούν να καταστήσουν αναποτελεσματικές τις τοποθετήσεις οργάνων επιβολής του νόμου σε άλλα κράτη μέλη. Προκειμένου να απλουστευθεί η διοικητική και υλικοτεχνική διαχείριση των κοινών περιπολιών και άλλων κοινών επιχειρήσεων, θα πρέπει να συσταθεί να δημιουργηθεί πλατφόρμα υποστήριξης με πανευρωπαϊκή διάσταση. Μέσω της εν λόγω πλατφόρμας υποστήριξης, τα κράτη μέλη θα μπορούν να ανταλλάσσουν πληροφορίες για τις ανάγκες τους και να διευκολύνουν την αποδοτική και αποτελεσματική ανάπτυξη των κοινών περιπολιών και άλλων κοινών επιχειρήσεων, ώστε να διατηρηθεί και να ενισχυθεί η δημόσια τάξη και ασφάλεια, να προληφθούν αξιόποινες πράξεις και να αντιμετωπιστούν συγκεκριμένα κύματα εγκληματικότητας σε καίριες τοποθεσίες, σε συγκεκριμένες χρονικές στιγμές και σε συγκεκριμένες καταστάσεις. Όπου αρμόζει, η πλατφόρμα υποστήριξης θα μπορούσε να λάβει χρηματοδότηση από την Ένωση, καθώς και διοικητική και υλικοτεχνική υποστήριξη από τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ) που ιδρύθηκε βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2016/794 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹.

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/794 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Μαΐου 2016 για τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ) και την αντικατάσταση και κατάργηση των αποφάσεων του Συμβουλίου 2009/371/ΔΕΥ, 2009/934/ΔΕΥ, 2009/935/ΔΕΥ, 2009/936/ΔΕΥ και 2009/968/ΔΕΥ (ΕΕ L 135 της 24.5.2016, σ. 53).

- (8) Η επικοινωνία και η πρόσβαση στις διαθέσιμες πληροφορίες είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχή διασυνοριακή επιχειρησιακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου. Θα πρέπει να συσταθείστα κράτη μέλη να επιτρέπουν στα όργανα επιβολής του νόμου που επιχειρούν σε άλλο κράτος μέλος να έχουν πρόσβαση σε πραγματικό χρόνο σε πληροφορίες που τηρούνται στα συστήματα πληροφοριών της Ένωσης, μέσω της ευρωπαϊκής πύλης αναζήτησης (ESP), και στις οικείες εθνικές βάσεις δεδομένων τους, μέσω κινητών λύσεων, όπως φορητές συσκευές ή υπολογιστές των οργάνων επιβολής του νόμου τοποθετημένοι σε αυτοκίνητο, σύμφωνα με τα ισχύοντα δικαιώματα πρόσβασης και το ισχύον ενωσιακό και εθνικό δίκαιο. Θα πρέπει να συσταθεί, οι πληροφορίες που παρέχουν οι αρχές επιβολής του νόμου σε άλλο κράτος μέλος να περιορίζονται σε εκείνες που ζητούνται από τα όργανα επιβολής του νόμου για την εκτέλεση των καθηκόντων τους κατά τη διάρκεια της διασυνοριακής συνεργασίας για την επιβολή του νόμου. Θα πρέπει επίσης να συσταθεί, τα όργανα επιβολής του νόμου που επιχειρούν σε άλλο κράτος μέλος να εξοπλίζονται με αξιόπιστα και ασφαλή, διασυνδεδεμένα σε πραγματικό χρόνο κινητά μέσα επικοινωνίας, όπως εργαλεία άμεσης ανταλλαγής μηνυμάτων, τα οποία λειτουργούν και σε διασυνοριακό επίπεδο, προκειμένου να επικοινωνούν απευθείας με τις οικείες αρχές και με τις αρχές του κράτους μέλους υποδοχής. Είναι αναγκαίο να διασφαλιστεί η διασυνδεσιμότητα των μέσων ασφαλούς επικοινωνίας σε διασυνοριακό επίπεδο, τα οποία μπορούν τουλάχιστον να προσφέρουν δυνατότητες ασφαλούς χρήσης κινητών μέσων επικοινωνίας σε πραγματικό χρόνο, καθώς και γεωγραφικού εντοπισμού των οχημάτων επιβολής του νόμου που χρησιμοποιούνται από τα όργανα επιβολής του νόμου, για παράδειγμα μέσω εντοπισμού GPS ή δρόνων, κατά τη διάρκεια διασυνοριακής επιχείρησης επιβολής του νόμου.

Συνεπώς, θα πρέπει να συσταθεί στα κράτη μέλη, ανάλογα με τις ειδικές τους ανάγκες, να αξιοποιούν τις τεχνικές λύσεις που θα παρασχεθούν, για παράδειγμα, από την Ευρωπόλ με τη συμβουλή ιδίως του εργαστηρίου καινοτομίας της, καθώς και βάσει σχετικών εργασιών και έργων του κόμβου καινοτομίας της Ένωσης για την εσωτερική ασφάλεια, από ειδικές ομάδες εμπειρογνομόνων, όπως η βασική ομάδα για ασφαλείς επικοινωνίες και το Ευρωπαϊκό δίκτυο υπηρεσιών τεχνολογιών επιβολής του νόμου (ENLETS), καθώς και από έργα όπως το BroadWay. Τα κράτη μέλη μπορούν να διασφαλίσουν την εν λόγω διασυνδεσιμότητα μέσω της διασύνδεσης κληροδοτημένων συστημάτων σε περιπτώσεις γειτονικών κρατών μελών.

- (9) Η αποτελεσματική διασυνοριακή επιχειρησιακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου απαιτεί τη μετάβαση προς μια κοινή ενωσιακή φιλοσοφία επιβολής του νόμου. Η δημιουργία κοινών προγραμμάτων αρχικής κατάρτισης, όπως εκείνων της Ισπανίας και της Γαλλίας στο Valdemoro, προγραμμάτων ανταλλαγών μεταξύ δοκίμων στις υπηρεσίες επιβολής του νόμου για θέματα που σχετίζονται με την εν λόγω συνεργασία, καθώς και μαθημάτων συνεχούς επιμόρφωσης για τα θέματα αυτά για όργανα επιβολής του νόμου και ανακριτές, είναι καθοριστικής σημασίας για την ανάπτυξη δεξιοτήτων, γνώσεων και εμπιστοσύνης. Είναι σημαντικό τα κράτη μέλη να συμπεριλάβουν, στα εθνικά τους προγράμματα αρχικής κατάρτισης για δοκίμους στον τομέα της επιβολής του νόμου, τη δυνατότητα για μάθημα σχετικά με τη διασυνοριακή επιχειρησιακή συνεργασία στον τομέα επιβολής του νόμου. Είναι επίσης σημαντικό τα κράτη μέλη να επιδιώξουν να σχεδιάσουν, ή να προσαρμόσουν, σε συνεργασία με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κατάρτιση στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (ΕΑΑ) που ιδρύθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2015/2219 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹, τα μαθήματα σχετικά με τη διασυνοριακή επιχειρησιακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου και να παρέχουν γλωσσική κατάρτιση που θα χρησιμοποιείται για την εθνική συνεχή επιμόρφωση των αξιωματικών.

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2219 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Νοεμβρίου 2015 σχετικά με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κατάρτιση στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (ΕΑΑ) και για την αντικατάσταση και κατάργηση της απόφασης 2005/681/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 319 της 4.12.2015, σ. 1).

Θα μπορούσαν να προβλεφθούν επαγγελματικές σταδιοδρομίες για δοκίμους και όργανα επιβολής του νόμου που ολοκληρώνουν τα εν λόγω προγράμματα κατάρτισης. Θα πρέπει να συσταθεί στα κράτη μέλη να εξακολουθήσουν να αξιοποιούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τον ΕΑΑ, ενημερώνοντας τον ΕΑΑ για τις ανάγκες κατάρτισης, υποστηρίζοντας τις δραστηριότητες του ΕΑΑ και συμβάλλοντας στην ευθυγράμμιση του εκπαιδευτικού τους χαρτοφυλακίου με τις προτεραιότητες σε σχέση με τη διασυνοριακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου που καθορίζονται στις αξιολογήσεις στρατηγικών αναγκών κατάρτισης της ΕΕ (EU-STNA). Θα πρέπει να συσταθεί στα κράτη μέλη να εξετάσουν τη δυνατότητα δημιουργίας μακροπρόθεσμων πανευρωπαϊκών κοινών προγραμμάτων κατάρτισης και ανταλλαγών μεγάλης κλίμακας για δοκίμους και αξιωματικούς των υπηρεσιών επιβολής του νόμου στον τομέα της διασυνοριακής επιχειρησιακής συνεργασίας στον τομέα της επιβολής του νόμου.

- (10) Δεδομένης της σημασίας του συντονισμού και της συνεργασίας σε σχέση με τα θέματα που εξετάζονται στην παρούσα σύσταση, και ιδίως της εφαρμογής της, η διασυνοριακή επιχειρησιακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου θα πρέπει να αποτελεί μόνιμο σημείο συζήτησης στην αρμόδια ομάδα εργασίας του Συμβουλίου. Η εν λόγω ομάδα εργασίας θα μπορούσε να λειτουργήσει ως μόνιμο φόρουμ όπου τα κράτη μέλη θα συζητούν τα εν λόγω θέματα, συμπεριλαμβανομένων της σύγκλισης των κανόνων και των συμφωνιών τους, άλλων μέτρων για την αντιμετώπιση των εμποδίων στην αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα των επιχειρήσεων διασυνοριακής συνεργασίας στον τομέα της επιβολής του νόμου, της υποβολής εκθέσεων σχετικά με την επιτευχθείσα πρόοδο, καθώς και ζητημάτων που αφορούν την αναγκαία καθοδήγηση και τις ορθές πρακτικές.

- (11) Θα πρέπει να συσταθεί στα κράτη μέλη να υλοποιήσουν την παρούσα σύσταση εντός εύλογου χρονικού διαστήματος. Θα πρέπει, επίσης, να συσταθεί στα κράτη μέλη να κινήσουν το συντομότερο δυνατόν διαδικασία για την επανεξέταση, όπου ενδείκνυται και θεωρείται σκόπιμο, των εθνικών τους κανόνων και των διμερών και πολυμερών συμφωνιών τους με άλλα κράτη μέλη, προκειμένου να υλοποιήσουν την παρούσα σύσταση.
- (12) Η παρούσα σύσταση δεν θίγει τους κανόνες σχετικά με την οπλοφορία και τη χρήση υπηρεσιακών όπλων, μεταξύ άλλων σε περιπτώσεις υπεράσπισης άλλων, τη χρήση προνομίων οδικής κυκλοφορίας, τη χρήση τεχνικών μέσων για τη διενέργεια διασυνοριακών παρακολουθήσεων ή τη διενέργεια ελέγχων εξακρίβωσης ταυτότητας και την κράτηση προσώπων που προσπαθούν να αποφύγουν αυτούς τους ελέγχους. Παρομοίως, δεν θα πρέπει να επηρεαστούν οι κανόνες που καθορίζουν τι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της δικαστικής συνεργασίας ή τι απαιτεί άδεια δικαστικής αρχής.

- (13) Για να διασφαλιστεί η συνέπεια, οι ορισμοί και τα εχέγγυα που περιλαμβάνει η παρούσα σύσταση θα πρέπει, κατά περίπτωση, να στηρίζονται στο εφαρμοστέο δίκαιο της Ένωσης, ιδίως της σύμβασης εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν, της 14ης Ιουνίου 1985, μεταξύ των κυβερνήσεων των κρατών της Οικονομικής Ένωσης Μπενελούξ, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και της Γαλλικής Δημοκρατίας, σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα¹ (ΣΕΣ), ιδίως τα άρθρα 39 έως 46 και των αποφάσεων 2008/615/ΔΕΥ² και 2008/616/ΔΕΥ³ του Συμβουλίου («αποφάσεις Prüm»), ιδίως τα άρθρα 17 έως 19 της απόφασης 2008/615/ΔΕΥ, και να ερμηνεύονται σύμφωνα με αυτές. Το ίδιο ισχύει και για την ανάγκη τήρησης του εθνικού δικαίου, στις περιπτώσεις που το δίκαιο της Ένωσης παραπέμπει ήδη σε εθνικά πρότυπα.
- (14) Η πρόοδος που έχει σημειωθεί όσον αφορά την εφαρμογή της παρούσας σύστασης θα πρέπει να επανεξεταστεί μετά από ορισμένο χρονικό διάστημα. Ως εκ τούτου, το αργότερο δύο έτη μετά την έκδοσή της παρούσας σύστασης, η Επιτροπή θα πρέπει να αξιολογήσει την πρόοδο που έχει σημειωθεί και να υποβάλει έκθεση κατόπιν διαβούλευσης με τα κράτη μέλη. Η εν λόγω έκθεση θα πρέπει να συζητηθεί στο Συμβούλιο με σκοπό, μεταξύ άλλων, να προτείνει η Επιτροπή νομικά δεσμευτικές πράξεις του ενωσιακού δικαίου, αν οι εν λόγω πράξεις είναι αναγκαίες για την επιχειρησιακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου.

---

¹ (EE L 239 της 22.09.2000, σ. 19)

² Απόφαση 2008/615/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 23ης Ιουνίου 2008 σχετικά με την αναβάθμιση της διασυνοριακής συνεργασίας, ιδίως όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του διασυνοριακού εγκλήματος (EE L 210 της 6.8.2008, σ. 1).

³ Απόφαση 2008/616/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 23ης Ιουνίου 2008 για την εφαρμογή της απόφασης 2008/615/ΔΕΥ σχετικά με την αναβάθμιση της διασυνοριακής συνεργασίας, ιδίως όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του διασυνοριακού εγκλήματος (EE L 210 της 6.8.2008, σ. 12).

- (15) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του Πρωτοκόλλου αριθ. 22 σχετικά με τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), η Δανία δεν συμμετέχει στην έκδοση της παρούσας σύστασης και δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της. Δεδομένου ότι η παρούσα σύσταση αναπτύσσει περαιτέρω το κεκτημένο του Σένγκεν, η Δανία θα πρέπει να αποφασίσει, σύμφωνα με το άρθρο 4 του εν λόγω Πρωτοκόλλου, εντός έξι μηνών αφότου το Συμβούλιο αποφασίσει επί της παρούσας σύστασης, αν θα την εφαρμόσει στο εθνικό της δίκαιο.
- (16) Η παρούσα σύσταση, εξαιρουμένων των ενοτήτων 2.1, 2.2 και 2.3, αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν στις οποίες συμμετέχει η Ιρλανδία, σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1 του πρωτοκόλλου αριθ. 19 σχετικά με το κεκτημένο του Σένγκεν το οποίο έχει ενσωματωθεί στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο προσαρτάται στη ΣΕΕ και τη ΣΛΕΕ, και με το άρθρο 6 παράγραφος 2 της απόφασης 2002/192/ΕΚ του Συμβουλίου¹· ως εκ τούτου, η Ιρλανδία συμμετέχει στη θέσπιση της παρούσας σύστασης.

---

¹ Απόφαση 2002/192/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2002, σχετικά με το αίτημα της Ιρλανδίας να συμμετέχει σε ορισμένες από τις διατάξεις του κεκτημένου του Σένγκεν (ΕΕ L 64 της 7.3.2002, σ. 20).

- (17) Όσον αφορά την Ισλανδία και τη Νορβηγία, η παρούσα σύσταση αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν, κατά την έννοια της συμφωνίας η οποία συνήφθη από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφενός, και από τη Δημοκρατία της Ισλανδίας και το Βασίλειο της Νορβηγίας, αφετέρου, σχετικά με τη σύνδεση των δύο αυτών κρατών με την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν¹, οι οποίες διατάξεις εμπίπτουν στον τομέα στον οποίο αναφέρεται το άρθρο 1 σημείο Η της απόφασης 1999/437/ΕΚ του Συμβουλίου².
- (18) Όσον αφορά την Ελβετία, η παρούσα σύσταση αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν κατά την έννοια της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν³, οι οποίες εμπίπτουν στον τομέα του άρθρου 1 σημείο Η της απόφασης 1999/437/ΕΚ, σε συνδυασμό με το άρθρο 3 της απόφασης 2008/146/ΕΚ του Συμβουλίου⁴ και με το άρθρο 3 της απόφασης 2008/149/ΔΕΥ του Συμβουλίου⁵.

---

¹ ΕΕ L 176 της 10.7.1999, σ. 36.

² Απόφαση 1999/437/ΕΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, σχετικά με ορισμένες λεπτομέρειες εφαρμογής της συμφωνίας που έχει συναφθεί από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τη Δημοκρατία της Ισλανδίας και το Βασίλειο της Νορβηγίας για τη σύνδεση των δύο αυτών κρατών, με την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν (ΕΕ L 176 της 10.7.1999, σ. 31).

³ ΕΕ L 53 της 27.2.2008, σ. 52.

⁴ Απόφαση 2008/146/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2008, για τη σύναψη εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν (ΕΕ L 53 της 27.2.2008, σ. 1).

⁵ Απόφαση 2008/149/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2008, για την υπογραφή, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν (ΕΕ L 53 της 27.2.2008).

- (19) Όσον αφορά το Λιχτενστάιν, η παρούσα σύσταση αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν, κατά την έννοια του πρωτοκόλλου μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν για την προσχώρηση του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν στη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν¹, οι οποίες διατάξεις εμπίπτουν στον τομέα ο οποίος αναφέρεται στο άρθρο 1 σημείο Η της απόφασης 1999/437/ΕΚ, σε συνδυασμό με το άρθρο 3 της απόφασης 2011/350/ΕΕ του Συμβουλίου² και το άρθρο 3 της απόφασης 2011/349/ΕΕ του Συμβουλίου³.

---

¹ ΕΕ L 160 της 18.6.2011, σ. 21.

² Απόφαση 2011/350/ΕΕ του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2011, για τη σύναψη, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του πρωτοκόλλου μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν για την προσχώρηση του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν στη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν, όσον αφορά την κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και την κυκλοφορία των προσώπων (ΕΕ L 160 της 18.6.2011).

³ Απόφαση 2011/349/ΕΕ του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2011, για τη σύναψη, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του πρωτοκόλλου μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν για την προσχώρηση του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν στη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν όσον αφορά ιδίως τη δικαστική συνεργασία σε ποινικά θέματα και την αστυνομική συνεργασία (ΕΕ L 160 της 18.6.2011).

- (20) Όσον αφορά τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία, οι ενότητες 2.1 και 2.2 της παρούσας σύστασης συνιστούν πράξη που αναπτύσσει περαιτέρω το κεκτημένο Σένγκεν ή σχετίζεται άλλως με αυτό, κατά την έννοια του άρθρου 4 παράγραφος 2 της πράξης προσχώρησης του 2005.
- (21) Όσον αφορά την Κροατία, οι ενότητες 2.1 και 2.2 της παρούσας σύστασης συνιστούν πράξη που αναπτύσσει περαιτέρω το κεκτημένο Σένγκεν ή σχετίζεται άλλως με αυτό, κατά την έννοια του άρθρου 4 παράγραφος 2 της πράξης προσχώρησης του 2011.
- (22) Όσον αφορά την Κύπρο, οι ενότητες 2.1 και 2.2 της παρούσας σύστασης συνιστούν πράξη που βασίζεται στο κεκτημένο του Σένγκεν ή που σχετίζεται άλλως με αυτό, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 2 της πράξης προσχώρησης του 2003.

ΣΥΝΙΣΤΑ:

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

- α) Λαμβάνοντας υπόψη ότι η παρούσα σύσταση δεν έχει νομικά δεσμευτική ισχύ, συνιστάται στα κράτη μέλη να υλοποιήσουν τα μέτρα που καθορίζονται σε αυτήν σύμφωνα με το ισχύον δίκαιο της Ένωσης, ιδίως αυτό που έχει δεσμευτική ισχύ.
- β) Η παρούσα σύσταση δεν θα πρέπει να θεωρείται ότι επιδιώκει να επηρεάσει τους εθνικούς κανόνες που προβλέπουν εξουσίες, ρόλο, αρμοδιότητες, περιορισμούς, εγγυήσεις ή προϋποθέσεις που δεν εξετάζονται ειδικά στην παρούσα σύσταση και που ισχύουν για τις σχετικές δραστηριότητες διασυνοριακής επιχειρησιακής συνεργασίας στον τομέα της επιβολής του νόμου δυνάμει πράξεων του ενωσιακού δικαίου με νομικά δεσμευτική ισχύ, συμπεριλαμβανομένων της ΣΕΣ και των αποφάσεων Prüm, καθώς και του εθνικού δικαίου σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης.

- γ) Η παρούσα σύσταση συνάδει με την υποχρέωση σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των νομικών αρχών που κατοχυρώνονται στο άρθρο 6 της ΣΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου, καθώς και τήρησης των υψηλών προτύπων προστασίας των δεδομένων που προβλέπονται στο ενωσιακό δίκαιο, ιδίως στην οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹,
- δ) Τα κράτη μέλη μπορούν να διατηρούν σε ισχύ ή να θεσπίζουν κανόνες και να συνάπτουν συμφωνίες που προβλέπουν στενότερη συνεργασία σε σχέση με τα μέτρα που καθορίζονται στην παρούσα σύσταση,
- ε) Συνιστάται στα κράτη μέλη να υλοποιήσουν την παρούσα σύσταση με την επιφύλαξη της σύμβασης η οποία καταρτίζεται βάσει του άρθρου Κ.3 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, περί αμοιβαίας συνδρομής και συνεργασίας μεταξύ των τελωνειακών υπηρεσιών² (Σύμβαση της Νάπολης II).

---

¹ Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 2).

² ΕΕ C 24 της 23.1.1998, σ. 2.

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Σκοπός της παρούσας σύστασης είναι η ενίσχυση της επιχειρησιακής συνεργασίας στον τομέα της επιβολής του νόμου μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου.

Η επιχειρησιακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου καλύπτει περιπτώσεις στις οποίες αρχές επιβολής του νόμου ενός κράτους μέλους επιχειρούν στο έδαφος άλλου κράτους μέλους στο πλαίσιο διασυνοριακών και άλλων διακρατικών δράσεων μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών μελών, για παράδειγμα κατά τη διάρκεια διασυνοριακής καταδίωξης, διασυνοριακής παρακολούθησης, κοινών περιπολιών ή άλλων κοινών επιχειρήσεων, ή σε σχέση με την τουριστική περίοδο ή μαζική εκδήλωση).

1. ΟΡΙΣΜΟΙ

Για τους σκοπούς της παρούσας σύστασης, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- α) «αρχή επιβολής του νόμου»: η αρμόδια αρχή κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ·
- β) «διασυνοριακή καταδίωξη»: επιχείρηση επιβολής του νόμου κατά την οποία όργανα αρχής επιβολής του νόμου ενός κράτους μέλους καταδιώκουν στο εν λόγω κράτος μέλος ένα ή περισσότερα πρόσωπα και, κατά τη διάρκεια της καταδίωξης αυτής, διασχίζουν σύνορα με άλλο κράτος μέλος και συνεχίζουν την καταδίωξη στο έδαφος ενός ή περισσότερων άλλων κρατών μελών αφού το πρόσωπο ή τα πρόσωπα διασχύσουν τα σύνορα·

- γ) «διασυνοριακή παρακολούθηση»: επιχείρηση επιβολής του νόμου κατά την οποία όργανα αρχής επιβολής του νόμου ενός κράτους μέλους παρακολουθούν ένα ή περισσότερα πρόσωπα, στο πλαίσιο ποινικής έρευνας στο εν λόγω κράτος μέλος, και συνεχίζουν την εν λόγω παρακολούθηση στο έδαφος ενός ή περισσότερων άλλων κρατών μελών, αφού το πρόσωπο ή πρόσωπα διέσχισαν τα σύνορα τους·
- δ) «κοινές επιχειρήσεις»: επιχειρήσεις επιβολής του νόμου, συμπεριλαμβανομένων κοινών περιπολιών και άλλων κοινών επιχειρήσεων στον τομέα της δημόσιας τάξης, της δημόσιας ασφάλειας και της πρόληψης εγκλήματος, οι οποίες διεξάγονται από κοινού από όργανα των αρχών επιβολής του νόμου δύο ή περισσότερων κρατών μελών, στο πλαίσιο των οποίων όργανα ενός κράτους μέλους επιχειρούν στο έδαφος άλλου κράτους μέλους·
- ε) «ενιαίο σημείο επαφής»: ο εθνικός κεντρικός φορέας που έχει οριστεί για τη διεθνή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου σύμφωνα με την ενότητα «Γενικό Πλαίσιο» της παρούσας σύστασης·
- στ) «κέντρο αστυνομικής και τελωνειακής συνεργασίας»: κοινή δομή επιβολής του νόμου που αποσκοπεί στην ανταλλαγή πληροφοριών και την παροχή στήριξης σε άλλες δραστηριότητες επιβολής του νόμου σε περιοχές εσωτερικών συνόρων της Ένωσης, η οποία έχει συσταθεί από ένα κράτος μέλος βάσει διμερούς ή πολυμερούς συμφωνίας με ένα ή περισσότερα γειτονικά κράτη μέλη και η οποία βρίσκεται σε άμεση γειννίαση με τα σύνορα μεταξύ των ενδιαφερόμενων κρατών μελών·

- ζ) «στατιστικά στοιχεία»: δεδομένα μη προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται από κράτη μέλη και υποβάλλονται στο Συμβούλιο και την Επιτροπή σε σχέση με τις διασυνοριακές επιχειρήσεις συνεργασίας στον τομέα της επιβολής του νόμου, όπως ορίζεται στην ενότητα 2.

2. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΜΠΟΔΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΟΤΑΝ ΟΡΓΑΝΑ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΟΥΝ ΣΕ ΑΛΛΟ ΚΡΑΤΟΣ ΜΕΛΟΣ

2.1. Διασυνοριακή καταδίωξη:

- α) Συνιστάται στα κράτη μέλη:
- i) να διασφαλίζουν ότι τα είδη των εγκλημάτων σε σχέση με τα οποία διεξάγεται διασυνοριακή καταδίωξη στο έδαφός τους καλύπτουν τα ποινικά αδικήματα που απαριθμούνται στο παράρτημα, καθώς και όλα τα άλλα ποινικά αδικήματα που ενδέχεται να οδηγήσουν σε έκδοση ή παράδοση και, εφόσον είναι συμβατό με το εθνικό δίκαιο, επίσης την αποφυγή ελέγχων από τις αρχές επιβολής του νόμου·
  - ii) να επιτρέπουν τη διεξαγωγή διασυνοριακών καταδιώξεων στο έδαφός τους μέσω χερσαίων, ποτάμιων, λιμναίων και εναέριων συνόρων·

- iii) να επιτρέπουν τη συνέχιση της διασυνοριακής καταδίωξης στο έδαφός τους χωρίς γεωγραφικούς ή χρονικούς περιορισμούς, έως την άφιξη αξιωματικών της οικείας αρχής επιβολής του νόμου·
  - iv) σε ετήσια βάση, να συλλέγουν δεδομένα και να καταρτίζουν στατιστικές στοιχεία σχετικά με τις διασυνοριακές καταδίωξεις που διενήργησαν οι οικείες αρχές επιβολής του νόμου και να υποβάλλουν τα εν λόγω στατιστικά στοιχεία στο Συμβούλιο και την Επιτροπή· τα εν λόγω ετήσια στατιστικά στοιχεία περιλαμβάνουν:
    - τον αριθμό των διασυνοριακών καταδίωξεων που διενεργήθηκαν·
    - τα κράτη μέλη στα εδάφη των οποίων οι καταδίωξεις έλαβαν χώρα.
- β) Συνιστάται στα κράτη μέλη να επιτρέπουν στα όργανα της αρχής επιβολής του νόμου άλλου κράτους μέλους που διενεργούν διασυνοριακές καταδίωξεις στο έδαφός τους να προβαίνουν στις ακόλουθες ενέργειες:
- i) να φέρουν τα υπηρεσιακά όπλα και πυρομαχικά τους, καθώς και άλλο υπηρεσιακό εξοπλισμό·
  - ii) να χρησιμοποιούν τα υπηρεσιακά τους όπλα για νόμιμη αυτοάμυνα και για την υπεράσπιση άλλων σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους υποδοχής·

- iii) να χρησιμοποιούν τα προνόμια οδικής κυκλοφορίας που ισχύουν στα κράτη μέλη όπου λαμβάνει χώρα η διασυνοριακή καταδίωξη·
  - iv) να χρησιμοποιούν τα συστήματα GPS που διαθέτουν για τον εντοπισμό των οχημάτων των εν λόγω οργάνων που διεξάγουν διασυνοριακές καταδίωξεις από την αρχή επιβολής του νόμου του εν λόγω άλλου κράτους μέλους, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους υποδοχής.
  - v) να χρησιμοποιούν ασφαλή μέσα για επικοινωνία σε πραγματικό χρόνο διασυνοριακάς.
- γ) Συνιστάται στα κράτη μέλη να εξετάσουν το ενδεχόμενο να επιτρέπουν στα όργανα της αρχής επιβολής του νόμου άλλου κράτους μέλους που διεξάγουν διασυνοριακές καταδίωξεις στο έδαφός τους να σταματούν και να κρατούν προσωρινά καταδιωκόμενο πρόσωπο σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους υποδοχής, μεταξύ άλλων μέσω καταναγκασμού και σωματικής βίας, και με το δικαίωμα να διεξάγουν έρευνα ασφαλείας, εν αναμονή της άφιξης των οργάνων της αρχής επιβολής του νόμου του κράτους μέλους υποδοχής.

2.2. Διασυνοριακή παρακολούθηση

- α) Συνιστάται στα κράτη μέλη:

- i) να επιτρέπουν τη διεξαγωγή διασυνοριακής παρακολούθησης στο έδαφός τους σε σχέση με πρόσωπα ύποπτα για προετοιμασία, ή για διάπραξη ή συμμετοχή σε ένα ή περισσότερα από τα ποινικά αδικήματα που απαριθμούνται στο παράρτημα, καθώς και σε άλλα ποινικά αδικήματα που ενδέχεται να οδηγήσουν σε έκδοση ή παράδοση, αλλά και σε σχέση με πρόσωπα που μπορούν να οδηγήσουν στην ταυτοποίηση ή τον εντοπισμό των εν λόγω υπόπτων προσώπων·
- ii) να διασφαλίζουν ότι η διασυνοριακή παρακολούθηση μπορεί να διενεργείται με σκοπό να διαπιστωθεί κατά πόσον έχουν διαπραχθεί ή προετοιμάζονται συγκεκριμένα ποινικά αδικήματα.
- iii) να επιτρέπουν τη διεξαγωγή διασυνοριακής παρακολούθησης στο έδαφός τους μέσω χερσαίων, θαλάσσιων, ποτάμιων, λιμναίων και εναέριων συνόρων·
- iv) να επιτρέπουν και να διευκολύνουν τη συγκέντρωση υλικού με σκοπό την αποτελεσματικότερη διεξαγωγή διασυνοριακών παρακολουθήσεων, με βάση από κοινού συμφωνηθείσες διαδικασίες·
- v) να ορίζουν κεντρική (-ές) αρχή (-ές) για να συντονίζει (-ουν) εισερχόμενη και εξερχόμενη διασυνοριακή παρακολούθηση, για να αποτελεί (-ούν) μέρος του ενιαίου σημείου επαφής ή να εργάζεται (-ονται), σε στενή συνεργασία με το ενιαίο σημείο επαφής, και για να είναι σε θέση να επεξεργάζεται (-ονται) και να παρέχει (-ουν) αιτήσεις χορήγησης άδειας 24 ώρες το εικοσιτετράωρο, 7 ημέρες την εβδομάδα,

- β) Συνιστάται στα κράτη μέλη να επιτρέπουν στα όργανα της αρχής επιβολής του νόμου άλλου κράτους μέλους που διενεργούν διασυνοριακές παρακολουθήσεις στο έδαφός τους να προβαίνουν στις ακόλουθες ενέργειες:
- i) να φέρουν τα υπηρεσιακά όπλα και πυρομαχικά τους, καθώς και άλλο υπηρεσιακό εξοπλισμό·
  - ii) να χρησιμοποιούν τα υπηρεσιακά τους όπλα για νόμιμη αυτοάμυνα και για την υπεράσπιση άλλων σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους υποδοχής·
  - iii) να χρησιμοποιούν οποιαδήποτε τεχνικά μέσα που είναι αναγκαία για τη διεξαγωγή των διασυνοριακών παρακολουθήσεων, συμπεριλαμβανομένων συστημάτων παρακολούθησης μέσω GPS, δρόνων και εξοπλισμού ήχου και εικόνας, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους υποδοχής·
  - iv) να χρησιμοποιούν ασφαλή μέσα για επικοινωνία σε πραγματικό χρόνο διασυνοριακώς.

2.3. Κοινές επιχειρήσεις

- α) Συνιστάται στα κράτη μέλη να επιτρέπουν στα όργανα της αρχής επιβολής του νόμου άλλου κράτους μέλους που συμμετέχουν σε κοινές επιχειρήσεις που διεξάγονται στο έδαφός τους, υπό την προϋπόθεση ότι ανατίθενται παρόμοιες εξουσίες και παρέχεται παρόμοιος εξοπλισμός, συμπεριλαμβανομένων των στολών, στα όργανα των δικών τους αρχών επιβολής του νόμου, να πράττουν τουλάχιστον τα ακόλουθα:
- i) να διενεργούν ελέγχους εξακρίβωσης ταυτότητας και να θέτουν προσωρινά υπό κράτηση κάθε πρόσωπο που προσπαθεί να αποφύγει τον έλεγχο εξακρίβωσης ταυτότητας·

- ii) να φορούν τη στολή τους και να φέρουν τα υπηρεσιακά όπλα και πυρομαχικά τους, καθώς και άλλο υπηρεσιακό εξοπλισμό·
  - iii) να χρησιμοποιούν τα υπηρεσιακά όπλα τους για νόμιμη αυτοάμυνα, και για την υπεράσπιση άλλων·
  - iv) να χρησιμοποιούν ασφαλή μέσα για επικοινωνία σε πραγματικό χρόνο διασυνοριακώς ή να παρέχουν άλλες δυνατότητες διασυνοριακής επικοινωνίας· για τον σκοπό αυτό θα πρέπει να προβλεφθούν οι αναγκαίες τεχνικές προϋποθέσεις για την ασφαλή επικοινωνία σε πραγματικό χρόνο·
- β) Συνιστάται στα κράτη μέλη να συντονίζουν τις κοινές επιχειρήσεις σε περιπτώσεις που πραγματοποιούνται πολλαπλές επιχειρήσεις από τις αρχές επιβολής του νόμου·
- γ) Συνιστάται στα κράτη μέλη, σε ετήσια βάση, να συλλέγουν δεδομένα και να καταρτίζουν στατιστικές σχετικά με τις κοινές περιπολίες και άλλες κοινές επιχειρήσεις που διεξάγονται από τις αρχές τους για την επιβολή του νόμου στο έδαφος άλλων κρατών μελών και να υποβάλλουν ετησίως τα εν λόγω στατιστικά στοιχεία στο Συμβούλιο και την Επιτροπή· τα εν λόγω στατιστικά στοιχεία περιλαμβάνουν σε ετήσια βάση:
- i) τον αριθμό των κοινών περιπολιών και άλλων κοινών επιχειρήσεων που διεξήχθησαν·
  - ii) τα κράτη μέλη στα εδάφη των οποίων διεξήχθησαν οι περιπολίες ή άλλες κοινές επιχειρήσεις.

3. ΚΕΝΤΡΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

- α) Συνιστάται τσα κράτη μέλη που φιλοξενούν κέντρα αστυνομικής και τελωνειακής συνεργασίας, ή συμμετέχουν σε αυτά, να εξασφαλίζουν ότι τα κέντρα αστυνομικής και τελωνειακής συνεργασίας, επιπλέον της έμφασης που ήδη δίνουν στην ανταλλαγή πληροφοριών, εκτελούν τα ακόλουθα καθήκοντα:
- i) διευκόλυνση, υποστήριξη και, κατά περίπτωση, συντονισμός κοινών περιπολιών και άλλων κοινών επιχειρήσεων σε περιοχές εσωτερικών συνόρων της Ένωσης·
  - ii) εκπόνηση κοινής ανάλυσης διασυνοριακών εγκλημάτων που αφορούν ειδικά τη δική τους περιοχή εσωτερικών συνόρων της Ένωσης, ή συνεισφορά σε αυτή την ανάλυση και, κατά περίπτωση, κοινοποίηση της ανάλυσης αυτής μέσω του εθνικού ενιαίου σημείου επαφής στις σχετικές εθνικές αρχές, στα άλλα κράτη μέλη και τους αρμόδιους οργανισμούς και όργανα της Ένωσης, όπως η Ευρωπόλ, η Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή που συστάθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/1896 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹ και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) που ιδρύθηκε με την απόφαση 1999/352/ΕΚ, ΕΚΑΧ, Ευρατόμ της Επιτροπής²·
  - iii) στήριξη των ερευνών για διασυνοριακά εγκλήματα που διαπράττονται στις δικές τους περιοχές εσωτερικών συνόρων της Ένωσης·

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1896 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Νοεμβρίου 2019 για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1052/2013 και (ΕΕ) 2016/1624 (ΕΕ L 295 της 14.11.2019, σ. 1).

² Απόφαση 1999/352/ΕΚ, ΕΚΑΧ, Ευρατόμ της Επιτροπής της 28ης Απριλίου 1999, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) (ΕΕ L 136 της 31.5.1999, σ. 20).

- β) Συνιστάται στα κράτη μέλη να ενισχύσουν τη διασυνοριακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου και να υιοθετήσουν βέλτιστες πρακτικές όσον αφορά τη συνεργασία αυτή με τα γειτονικά τους κράτη, σε διμερή ή πολυμερή βάση, μεταξύ άλλων μέσω κοινών αστυνομικών τμημάτων και κέντρων αστυνομικής και τελωνειακής συνεργασίας.

4. ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΚΟΙΝΕΣ ΠΕΡΙΠΟΛΙΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΚΟΙΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

- α) Συνιστάται στα κράτη μέλη να δημιουργήσουν πλατφόρμα υποστήριξης που θα προσφέρουν τη δυνατότητα για εντοπισμός και συγκέντρωση των αναγκών που εκφράζει κάθε κράτος μέλος, χωρίς διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα όσον αφορά τη διοργάνωση κοινών περιπολιών ή άλλων κοινών επιχειρήσεων:
- i) σε τοποθεσίες που έχουν ιδιαίτερη σημασία για την πρόληψη και την καταπολέμηση του εγκλήματος, όπως βασικοί εγκληματικοί κόμβοι ή τουριστικές περιοχές τις οποίες επισκέπτονται τουρίστες από άλλα κράτη μέλη·
  - ii) κατά τη διάρκεια μαζικών συγκεντρώσεων και σημαντικών εκδηλώσεων που ενδέχεται να προσελκύσουν επισκέπτες από άλλα κράτη μέλη, όπως μεγάλων αθλητικών εκδηλώσεων ή διεθνών συνόδων κορυφής·

- iii) σε περίπτωση καταστροφών και σοβαρών ατυχημάτων, σε συντονισμό με τον μηχανισμό πολιτικής προστασίας της Ένωσης (UCPM), και ιδίως με το Κέντρο Συντονισμού Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών (ΚΣΑΕΑ)¹.
- β) Συνιστάται στα κράτη μέλη:
- i) να παρέχουν στην πλατφόρμα υποστήριξης πληροφορίες σχετικά με τις ανάγκες τους και τις περιστάσεις του αιτήματος για διατήρηση της δημόσιας τάξης και ασφάλειας και πρόληψη αξιόποινων πράξεων·
  - ii) να ορίζουν, αναλόγως της φύσης των κοινών επιχειρήσεων, κατάλληλο σημείο επαφής ως εθνικό σημείο επαφής για τις εν λόγω κοινές περιπολίες και άλλες κοινές επιχειρήσεις και για τη διαβίβαση σχετικών πληροφοριών.

---

¹ Κατά τη διάρκεια κρίσεων και καταστάσεων έκτακτης ανάγκης (που συνδέονται κυρίως με καταστροφές ή μεγάλα ατυχήματα), κάθε κράτος μέλος ή τρίτη χώρα που έχει πληγεί μπορεί να ζητήσει πολιτική προστασία ή ανθρωπιστική βοήθεια μέσω του UCPM. Εν συνεχεία, το ΚΣΑΕΑ συντονίζει, διευκολύνει και συγχρηματοδοτεί την ανταπόκριση των κρατών μελών στο αίτημα για βοήθεια.

5. ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

- α) Συνιστάται στα κράτη μέλη να εξασφαλίζουν ότι τα όργανα των οικείων αρχών επιβολής του νόμου που συμμετέχουν στη διασυνοριακή επιχειρησιακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου που καλύπτεται από την παρούσα σύσταση και επιχειρούν στο έδαφος άλλου κράτους μέλους:
- i) έχουν ασφαλή εξ αποστάσεως πρόσβαση στις οικείες εθνικές βάσεις δεδομένων και σε ενωσιακές και διεθνείς βάσεις δεδομένων μέσω της ευρωπαϊκής πύλης αναζήτησης, όπως επιτρέπεται από το ενωσιακό δίκαιο και το εθνικό τους δίκαιο, η οποία τους παρέχει τη δυνατότητα να εκτελούν τα καθήκοντά τους για την επιβολή του νόμου στο έδαφος άλλου κράτους μέλους στο πλαίσιο της επιχειρησιακής συνεργασίας στον τομέα της επιβολής του νόμου, όπως η διενέργεια ελέγχων εξακρίβωσης ταυτότητας·
  - ii) μπορούν να χρησιμοποιούν ασφαλή μέσα επικοινωνίας σε πραγματικό χρόνο τα οποία μπορούν να λειτουργούν στο έδαφος άλλου κράτους μέλους και τους παρέχουν τη δυνατότητα να επικοινωνούν απευθείας με την αρχή επιβολής του νόμου των κρατών μελών τους και με τα όργανα των αρχών επιβολής του νόμου του άλλου ή των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών μελών·

β) Συνιστάται τα κράτη μέλη να εξασφαλίζουν ασφαλή άμεση διασυνοριακή επικοινωνία σε πραγματικό χρόνο είτε χρησιμοποιώντας τις τεχνικές λύσεις που πρέπει να παρέχονται, για παράδειγμα, από την Ευρώπη, ειδικές ομάδες εμπειρογνομόνων και χρηματοδοτούμενα από την Ένωση έργα, είτε διασυνδέοντας τα κληροδοτημένα συστήματα με γειτονικά κράτη μέλη.

6. ΚΟΙΝΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Συνιστάται στα κράτη μέλη:

- α) να συμπεριλάβουν τη δυνατότητα για μάθημα για τη διασυνοριακή επιχειρησιακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου στα προγράμματα αρχικής κατάρτισης, με σκοπό την εξοικείωσή των δοκίμων στον τομέα της επιβολής του νόμου με την ευρωπαϊκή νοοτροπία επιβολής του νόμου·
- β) να δημιουργήσουν, από κοινού με τα γειτονικά κράτη μέλη, στον βαθμό που είναι λογικά εφαρμόσιμο εντός των εθνικών δομών τους, κοινά προγράμματα αρχικής κατάρτισης και προγράμματα ανταλλαγής σχετικά με τη διασυνοριακή επιχειρησιακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου για τους δοκίμους τους που υπηρετούν στον εν λόγω τομέα·

- γ) να επιδιώξουν να σχεδιάσουν ή να προσαρμόσουν, σε συνεργασία με τον ΕΑΑ κατόπιν αιτήματος των κρατών μελών, τα εθνικά τους μαθήματα σχετικά με τη διασυνοριακή επιχειρησιακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου, έτσι ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν στα εθνικά προγράμματα διαρκούς επαγγελματικής επιμόρφωσης των οργάνων επιβολής του νόμου·
- δ) να δημιουργήσουν κοινά μαθήματα διαρκούς επαγγελματικής επιμόρφωσης και πρωτοβουλίες ώστε τα όργανα επιβολής του νόμου να αναπτύσσουν δεξιότητες και γνώσεις σχετικά με τη διασυνοριακή επιχειρησιακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου, ιδίως όσον αφορά τη σχετική νομοθεσία, τους κανόνες εμπλοκής, τα εργαλεία, τις τεχνικές, τους μηχανισμούς, τις διαδικασίες και τις βέλτιστες πρακτικές·
- ε) να επιδιώξουν να σχεδιάσουν και να προσφέρουν επαγγελματικές σταδιοδρομίες για όργανα επιβολής του νόμου που ολοκλήρωσαν κοινά προγράμματα αρχικής κατάρτισης, προγράμματα ανταλλαγών ή ειδικά μαθήματα διασυνοριακής επιχειρησιακής συνεργασίας στον τομέα της επιβολής του νόμου·
- στ) να παράσχουν στα όργανα των αρχών επιβολής του νόμου που ενδέχεται να συμμετέχουν στη διασυνοριακή επιχειρησιακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου γλωσσική κατάρτιση και κατάρτιση σχετικά με τις επιχειρησιακές διαδικασίες, το διοικητικό και ποινικό δίκαιο, τις ποινικές διαδικασίες άλλων κρατών μελών και τις αρχές με τις οποίες πρέπει να έλθουν σε επαφή σε άλλα κράτη μέλη·
- ζ) να επιδιώξουν να εναρμονίσουν, με τη δέουσα προσοχή για τις ανάγκες των κρατών μελών, το εκπαιδευτικό τους χαρτοφυλάκιο με τις προτεραιότητες που σχετίζονται με τη διασυνοριακή επιχειρησιακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου, όπως αυτές καθορίζονται στις EU-STNA·

- η) να ενημερώνουν τον ΕΑΑ για τις ανάγκες τους σε κατάρτιση σχετικά με τη διασυνοριακή επιχειρησιακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου και να στηρίζουν τις σχετικές δραστηριότητες του ΕΑΑ, έτσι ώστε ο ΕΑΑ να μπορεί να συνεισφέρει στην κατάρτιση των οργάνων επιβολής του νόμου·
- θ) να λάβουν υπόψιν τη δυνατότητα δημιουργίας μακροπρόθεσμων πανευρωπαϊκών κοινών προγραμμάτων κατάρτισης και ανταλλαγών μεγάλης κλίμακας για δόκιμους σε υπηρεσίες επιβολής του νόμου, στον τομέα της διασυνοριακής επιχειρησιακής συνεργασίας στον τομέα της επιβολής του νόμου.

7. ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

- α) Συνιστάται στα κράτη μέλη να συζητήσουν και να προωθήσουν τα θέματα που καλύπτονται από την παρούσα σύσταση, ιδίως τα θέματα που αφορούν την εφαρμογή της.
- β) Συνιστάται στα κράτη μέλη να αξιοποιήσουν πλήρως τη χρηματοδοτική στήριξη που διατίθεται μέσω του μέσου για τη χρηματοδοτική στήριξη της αστυνομικής συνεργασίας, της πρόληψης και καταστολής της εγκληματικότητας και της διαχείρισης των κρίσεων που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 513/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹ (Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας — Αστυνομία) για τη βελτίωση και την εντατικοποίηση της διασυνοριακής επιχειρησιακής συνεργασίας·

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 513/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Απριλίου 2014 για τη θέσπιση, στο πλαίσιο του Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας, του μέσου για τη χρηματοδοτική στήριξη της αστυνομικής συνεργασίας, της πρόληψης και καταστολής της εγκληματικότητας και της διαχείρισης των κρίσεων, και για την κατάργηση της απόφασης 2007/125/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 150 της 20.5.2014, σ. 93).

- γ) Συνιστάται στα κράτη μέλη, όταν υλοποιήσουν την παρούσα σύσταση, το συντομότερο δυνατόν μετά την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας σύστασης και, όπου ενδείκνυται, να κινήσουν την επανεξέταση των εθνικών τους κανόνων και των διμερών και πολυμερών συμφωνιών για την επιχειρησιακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου με άλλα κράτη μέλη·
- δ) Συνιστάται στην Επιτροπή, το αργότερο δύο έτη μετά την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας σύστασης, να αξιολογήσει τα αποτελέσματα της παρούσας σύστασης από τα κράτη μέλη και, κατόπιν διαβούλευσης με τα κράτη μέλη, να δημοσιεύσει έκθεση και να την υποβάλει στο Συμβούλιο.

...

Για το Συμβούλιο

Ο/Η Πρόεδρος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κατάλογος αξιόποινων πράξεων που αναφέρονται στα υποτμήματα 2.1 και 2.2:

- Συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση,
- τρομοκρατία,
- εμπορία ανθρώπων και σωματεμπορία,
- σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών και παιδική πορνογραφία,
- παράνομη διακίνηση ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών,
- παράνομη διακίνηση όπλων, πυρομαχικών και εκρηκτικών,
- διαφθορά, συμπεριλαμβανομένης της δωροδοκίας,
- απάτη, μεταξύ άλλων η οποία θίγει τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης όπως ορίζεται στην οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹, της 5ης Ιουλίου 2017, σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης,
- νομιμοποίηση προϊόντων εγκλήματος,
- παραχάραξη/κιβδηλεία νομίσματος, περιλαμβανομένου του ευρώ,
- ηλεκτρονικό έγκλημα,

---

¹ Οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Και Του Συμβουλίου της 5ης Ιουλίου 2017 σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (ΕΕ L 198 της 28.7.2017, σ. 29).

- εγκλήματα κατά του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένου του παράνομου εμπορίου απειλούμενων ζωικών ειδών και του παράνομου εμπορίου απειλούμενων φυτικών ειδών και φυτικών ποικιλιών,
- διευκόλυνση παράνομης εισόδου και διαμονής,
- ανθρωποκτονία εκ προθέσεως και βαριά σωματική βλάβη,
- παράνομο εμπόριο ανθρωπίνων οργάνων και ιστών,
- απαγωγή, παράνομη κατακράτηση και περιαγωγή σε ομηρία,
- ρατσισμός και ξενοφοβία,
- οργανωμένη ή ένοπλη ληστεία,
- παράνομη διακίνηση πολιτιστικών αγαθών, περιλαμβανομένων των αρχαιοτήτων και των έργων τέχνης,
- υπεξαίρεση και απάτη,
- «προστασία» έναντι χρημάτων και εκβίαση,
- παράνομη απομίμηση και πειρατεία προϊόντων,
- πλαστογραφία και διακίνηση διοικητικών εγγράφων,
- κιβδηλεία μέσω πληρωμής,

- παράνομη διακίνηση ορμονικών ουσιών και άλλων αυξητικών παραγόντων,
  - λαθρεμπόριο πυρηνικών και ραδιενεργών ουσιών,
  - εμπορία κλεμμένων οχημάτων,
  - βιασμός,
  - εμπρησμός,
  - εγκλήματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου,
  - αεροπειρατεία / πειρατεία πλοίου / πειρατεία διαστημικού σκάφους,
  - δολιοφθορά.
-